

Valga maakonnas, Otepää vallas, Mäekülas, Piirisaare kinnistul (registriosa nr 1807340, katastritunnus 72401:002:1490, edaspidi Piirisaare kinnistu) eraldiste 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ja 21 sanitaarraiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine.

1. OTSUSTUS

Lähtudes Askersund Trading Osaühing volitatud esindaja Uuno Tuulingu poolt 22.02.2025 ja 20.03.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Piirisaare kinnistu eraldistel 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ja 21 sanitaarraiete keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Askersund Trading Osaühing volitatud esindaja Uuno Tuuling esitas kuupäevadel 22.02.2025 ja 20.03.2025 Keskkonnaametile metsateatised nr 50001111746, 50001111742, 50001118727, 50001111741, 50001118728, 50001111743, 50001118729, 50001111740, 50001111744, 50001111745, 50001111747 ja 50001111739 vastavalt Piirisaare kinnistu eraldistele 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ja 21 sanitaarraiete tegemiseks. Raied on kavandatud kokku 15,45 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht kokku 465 tm. Eesti looduse infosüsteemi EELIS (edaspidi EELIS) andmetel asub kavandatav raieala Otepää loodusalal ja Otepää linnualal ning Otepää looduspargi Vanamõisa-Restu piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Sanitaarraied on kavandatud 15,45 ha suurusel alal, kavandatud raie maht 465 tm.

Sanitaarraie eesmärgiks on metsa sanitaarse seisundi parandamine ja surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamine, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust. Sanitaarraie korral raiutakse surnud ja kahjustatud puud. Sanitaarraiega raiutakse ainult keskkonnaministri määruse „Metsa majandamise eeskirja“ §-7 loetletud puid.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Piirisaare kinnistu asub Valga maakonnas, Otepää vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib 01.10.2013 kehtestatud Otepää valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud sanitaarraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raie töödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raie töödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

¹ Üldplaneeringu dokumendid on leitavad aadressil <https://www.otepaa.ee/otepaa-uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Piirisaare kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Kavandatud raiete mõjualas ja piirnevate registreeritud metsateatistena on sanitaarraieid kokku 5,48 ha ja raadamist kokku 2,76 ha.

Sanitaarraietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Piirisaare kinnistu eraldisel 3 kasvab raieküps kuuse enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis, eraldisel 4 kasvab keskealine kase enamusega puistu jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis, eraldisel 5 kasvab raieküps kase enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis, eraldisel 6 kasvab keskealine kase enamusega puistu jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis, eraldisel 7 kasvab raieküps kaasik jänesekapsa kasvukohatüübis, eraldisel 11 kasvab valmiv kase enamusega puistu jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis, eraldisel 12 kasvab raieküps kase enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis, eraldisel 13 kasvab valmiv sanglepa enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis, eraldisel 14 kasvab keskealine kase enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis, eraldisel 15 kasvab raieküps sanglepa enamusega puistu angervaksa kasvukohatüübis, eraldisel 16 kasvab raieküps halli lepa enamusega puistu naadi kasvukohatüübis ja eraldisel 21 kasvab keskealine kuusik jänesekapsa kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus sanitaarraied läbi viiakse. Sanitaarraiete lankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, , alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

EELIS-e andmetel asub eraldise 4 ja eraldise 5 raiealade mõjualas³ (30 m) III kategooria kaitsealuse taimeliigi hariliku ungrukolla kasvukoht ning eraldise 6 raieala mõjualas loodusdirektiivi niiduelupaigatüüp 6510 (ürt-punanupuga niidud)

Eraldistel 12, 14 ja 15 kavandatud sanitaarraiete alad kattuvad osaliselt, vastavalt 0,02 ha, 0,03 ha, 0,06 ha ulatuses Keeni oja veekaitsevööndiga. Lisaks asuvad raiealad eraldistel 11, 12, 14 ja 15 osaliselt Keeni oja kalda piiranguvööndis.

Kavandatud raieala jääb Otepää looduspargi piiranguvööndisse. Otepää looduspargi kaitse-eesmärgid on loetletud Otepää looduspargi kaitse-eeskirjas.⁴ Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 14.

Otepää looduspark hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Otepää linnu- ja loodusala.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate sanitaarraiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- raiealad eraldistel 12, 14 ja 15 jäävad osaliselt Keeni oja veekaitsevööndisse (põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit) ja kalda piiranguvööndisse. Kui raie tegemisel Keeni oja veekaitsevööndis alusmetsa ja põõsarinnet ei eemaldata, raidmeid ei jäeta veekogusse ja veekaitsevööndisse, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata, siis kavandatavatel raietel ei ole Keeni oja seisundile olulist negatiivset mõju. Eraldise 11 raieala jääb osaliselt Keeni oja kalda piiranguvööndisse, raieala ei ulatu

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

⁴ Vabariigi Valitsuse 01.12.2016 määrus nr 135.

veekaitsevööndisse ja sellel alal puistu säilib, seega ei ole raiel mõju veekogule. Kavandatud raie mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima- kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raied on kavandatud kokku 15,45 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liiklusköormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Otepää loodus- ja linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Otepää looduspargi ega Otepää linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi järgi tuleb elupaikade halvenemisenähtude käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatavate sanitaarraiete käigus raiutakse puistust kahjustatud ja hukkunud puid või lamapuitu, puistu esimene rinne säilib, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistu säilib, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu, seega ei ole kavandatavatel raietel olulist mõju Otepää loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele.

Eraldise 6 sanitaarraie mõjualas asub EELIS-e andmetel loodusdirektiivi niidu elupaigatüüp 6510 (ürt-punanupuga niidud).

Nimetatud loodusdirektiivi niiduelupaigatüübile on negatiivseks mõjuteguriks võsastumine või/ja metsastumine. Väljaspool elupaigatüüpi kavandatava sanitaarraie teostamine ei mõjuta ebasoodsalt Otepää loodusala kaitse-eesmärgiks olevat loodusdirektiivi niiduelupaigatüüpi.

Kuna kavandatud raiete mõjualas ja raiealal ei asu muid Otepää linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Otepää linnu- ja loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust ei kahjusta.

Raieala jääb jänesekapsa, jänesekapsa-kõdusoo, angervaksa, naadi kasvukohatüüpi, kus raietööd külmunud või kuivalt pinnaselt on võimalik teostada ilma suuremate pinnasekahjustusteta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsi, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“. Metsa kokkuveoteede, laoplatsi, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“. Metsamaterjali kokkuveol järgida poollooduslike koosluste hooldamise üldnõudeid⁵.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Sanitaarraied on kavandatud Otepää looduspargi Vanamõisa-Restu piiranguvööndis. Mõju looduspargi kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Otepää looduspargi loodus- ja linnuala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Kavandatud raiealal ja selle mõjualas ei ole muid Otepää looduspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raie mõjutaks.

Eraldistel 4 ja 5 kavandatud raiealade mõjualas asub III kategooria kaitsealuse taimeliigi hariliku ungrukolla kasvukoht. Harilik ungrukold kasvab varjulistes metsades ja väikeste kogumitena. Kasvukohti ohustavad peamiselt mitmesugused metsamaadel tehtavad tööd, nagu ehitus- ja metsatööd ning hilisem kasvutingimuste muutus. Ohuks võib olla ka juhuslik tallamine. Väljaspool kasvukohta tehtavad sanitaarraied ei kahjusta III kategooria kaitsealuse taimeliigi hariliku ungrukolla kasvukohta.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

⁵ Poollooduslike koosluste hooldamise kohta on võimalik leida infot Keskkonnaameti lehel, maahoolduse büroo alajaotuses aadressil <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/parandniitude-hooldamine>

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, Otepää looduspargi kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Kavandatud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud sanitaarraietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Otepää loodus- ja linnualade, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsemeetmetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhindangu koostaja:

Henri Heimola

metsahoiu vanemspetsialist

Metsaosakond